រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

ក្រសួងផែនការ

សេចក្តីណែនាំសម្រាប់ការរៀបចំ

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ២០១៩-២០២៣

(ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣)

ឧសភា ឆ្នាំ២០១៨

សេចក្តីណែនាំសម្រាប់ការរៀបចំ
ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ២០១៩-២០២៣
(ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣)

១. សេចក្តីផ្តើម

១.១ ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ជាតិដែលត្រូវអនុម័តដោយសភាទាំងពីរ ត្រូវរៀបចំឡើងសម្រាប់រាជរដ្ឋាភិបាលនៃនីតិកាលនីមួយៗរបស់រដ្ឋសភា ស្របតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ជាក់ស្តែង **ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ (ផ.យ.អ.ជ.) ២០១៩-២០២៣** នឹងត្រូវរៀបចំឡើងសម្រាប់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានៃនីតិកាលទី៦របស់រដ្ឋសភា បន្តពី **ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ (ផ.យ.អ.ជ.) ២០១៤-២០១៨**។ ដោយទទួលបានការឯកភាពជាគោលការណ៍ពី **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា** ក្រសួងផែនការ នឹងមានតួនាទីជាអ្នកសម្របសម្រួល និង ដឹកនាំការរៀបចំ **ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣** ដោយត្រូវមានកិច្ចសហការនិងការចូលរួមជិតស្និទ្ធពីគ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន និង អ្នក មានចំណែកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់។

២. ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយនិងបរិការណ៍រួមនៃការអភិវឌ្ឍ

២.១ ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយនិងបរិការណ៍រួមនៃការអភិវឌ្ឍ ដែលផ្តល់ការតម្រង់ទិសនិងធ្វើជាបុរេលក្ខខណ្ឌ សម្រាប់ការរៀបចំ **ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣** រួមបញ្ចូលនូវការតម្រង់ទិសនិងទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ ព្រមទាំង អាទិភាពទាំងឡាយ ដែលត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងឯកសារគោលនយោបាយ យុទ្ធសាស្ត្រ ផែនការ ទាំងកម្រិតជាតិ ទាំងកម្រិតវិស័យ ទាំងឡាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាដែលកំពុងនៅជាធរមានសម្រាប់ការអនុវត្ត រួមមានដូចជា៖

១ របាយការណ៍ពាក់កណ្តាលអាណត្តិឆ្នាំ២០១៦ ស្តីពីការអនុវត្ត ផ.យ.អ.ជ. ២០១៤-២០១៨។

២ របាយការណ៍វឌ្ឍនភាពស្តីពីការអនុវត្ត ផ.យ.អ.ជ. ២០១៤-២០១៨ ដោយពិនិត្យមើលពីវឌ្ឍនភាពផ្នែកសង្គម សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជារួមទាំង ការសម្រេចបាន គ.អ.ស.ក. ឆ្នាំ២០០៣-២០១៥។

៣ គោលនយោបាយជាតិ យុទ្ធសាស្ត្រជាតិទាំងឡាយ ដែលកំពុងត្រូវបានអនុវត្ត

៤ យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍តាមវិស័យ ដែលក្រសួង ស្ថាប័នបានរៀបចំ ជាពិសេស ចក្ខុវិស័យ របស់ក្រសួង ស្ថាប័ន។

៥ កត្តាវិវឌ្ឍថ្មីៗទាំងក្នុងនិងក្រៅប្រទេសដែលកម្ពុជាជួបប្រទះ។

៦ ការចូលរួមចំណែករបស់ជាតិក្នុងការអនុវត្តអនុសញ្ញាក្របខណ្ឌសហប្រជាជាតិនានា រួមទាំងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

៧ ការនាំកម្ពុជាចេញផុតពីស្ថានភាពជាប្រទេសដែលមានចំណូលទាប (LDCs)។

៨ ការសម្រេចបានចក្ខុវិស័យកម្ពុជា ឆ្នាំ២០៥០ ដែលធ្វើឲ្យកម្ពុជាក្លាយជាប្រទេស មានចំណូលខ្ពស់ សង្គមសុខដុមរមនា មានកិត្យានុភាពខ្ពស់ក្នុងឆាកអន្តរជាតិ។

៩ ការធ្វើឲ្យសម្រេចបាននូវគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពកម្ពុជា (គ.អ.ច.ក.) ២០១៦-២០៣០ ។

១០ ការធ្វើឲ្យមានការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយបរិយាប័ន្ននិងប្រកបដោយចីរភាព ហើយជាគោលដៅចុងក្រោយបង្អស់ គឺការលើកកម្ពស់សុខុមាលភាពរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា។

៣. គោលដៅសំខាន់ៗរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

៣.១ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ប្តេជ្ញាជំរុញឲ្យមានការអភិវឌ្ឍសង្គមជាតិមួយដែលអាចធានាឲ្យមានការលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរស់នៅ និងសុខុមាលភាពរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា។ ជាមួយគ្នានេះដែរ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានប្តេជ្ញាចំពោះការកសាងសង្គមជាតិមួយដែលមានលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យនិងដែលគ្រប់គ្រងដោយច្បាប់ រួមជាមួយនឹងការធានាឲ្យមានសមធម៌ក្នុងការទទួលបាននូវសិទ្ធិនិងកាលានុវត្តភាពទាំងឡាយ សម្រាប់ប្រជាជនទូទាំងប្រទេស (ជាពិសេស ស្ត្រី កុមារ យុវវ័យ និង ក្រុមជនងាយរងគ្រោះ) ក្នុងគ្រប់ទិដ្ឋភាពក្នុងនោះរួមមាន សេដ្ឋកិច្ច នយោបាយ និង វប្បធម៌។ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តទ្រទ្រង់ដល់ដំណើររីកលូតលាស់នៃសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារដែលមានលក្ខណៈ បើកចំហ ដោយរៀបចំឲ្យមានគោលនយោបាយនានាដែលបង្កឲ្យមានបរិយាកាសអំណោយផល សម្រាប់នាំប្រទេសកម្ពុជាឆ្ពោះទៅរកការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពមានកាបូនទាប និងធន់នឹងអាកាសធាតុ។ ជាពិសេស ចំណុចគន្លឹះសំខាន់ពីរដែលស្នើឡើង នៅក្នុងឯកសារថ្មីនេះ គឺ ***ការអនុវត្ត និងការជំរុញការអនុវត្ត និង កំណើនបៃតង*** ។

៣.២ គោលដៅគន្លឹះសំខាន់ៗ ដែលជាអាទិភាព និងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ រួមមាន៖

អភិបាលកិច្ចល្អ៖

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ប្តេជ្ញាបន្តថែរក្សាសន្តិភាព និងស្ថេរភាពនយោបាយ និងមានវិធាន ការសម្រាប់ការងារអភិបាលកិច្ចល្អ រួមទាំងពង្រឹងការអនុវត្តការងារវិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការ លើកកម្ពស់អភិបាលកិច្ចការងារសេដ្ឋកិច្ច ការអភិវឌ្ឍវិស័យឯកជន និងភាពជាដៃគូរវាងវិស័យសាធារណៈនិងឯកជន។

តុល្យភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច៖ ត្រូវរក្សាឲ្យបាននូវតុល្យភាពគន្លឹះទាំងបី រួមមាន ជញ្ជីងពាណិជ្ជកម្ម ថវិកាជាតិ និងអតិផរណា តាមរយៈ៖

- បង្កើនចំណូលឲ្យបាន១៨% នៃផ.ស.ស. និងកាត់បន្ថយឱនភាពថវិកាឲ្យស្ថិតនៅក្នុងកម្រិតទាបនៅឆ្នាំ២០១៨។
- បង្កើនការនាំចេញ ដើម្បីកាត់បន្ថយឱនភាពពាណិជ្ជកម្ម ឲ្យស្ថិតនៅក្នុងកម្រិត ២ ឬ ៣% នៃផសស ។ បង្កើនការនាំចេញ ជាពិសេស អង្ករ ផលិតផលកសិកម្ម និងឧស្សា ហកម្មធុនស្រាល។
- រក្សាអតិផរណាឲ្យនៅក្នុងកម្រិតមួយស្ថិតក្រោម៥%។
- រៀបចំគោលនបាយរូបិយវត្ថុដើម្បីគ្រប់គ្រងសេដ្ឋកិច្ច។

➢ បន្តអនុវត្តកំណែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

កំណើនផ.ស.ស. និងពិពិធកម្ម៖ ផ.យ.អ.ជ. បានកំណត់ឲ្យមានកំណើនផ.ស.ស. ក្នុងរង្វង់ ៧% ក្នុងមួយឆ្នាំ។ ដើម្បីសម្រេចបានកំណើននេះ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវពិនិត្យលើវិស័យ អាទិភាព ដូចខាងក្រោម៖

- ធ្វើទំនើបកម្ម និងពិពិធកម្មដំណាំស្រូវ និងដើម្បីបង្កើនទិន្នផល ដែលមានប្រភពមកពីស្រែ និងចំការ រួមទាំងដំណាំផ្សេងៗ ជាពិសេស កៅស៊ូ តាមរយៈ ការអនុវត្តកំណែទម្រង់ដីធ្លី ការ បង្កើតសហគមន៍កសិករ និងអភិវឌ្ឍន៍ពាណិជ្ជកម្មនៃការចិញ្ចឹមសត្វនិងនេសាទសមុទ្រ។
- លើកទឹកចិត្តឲ្យមានការចូលរួមរបស់វិស័យឯកជនសម្រាប់ការធ្វើទំនើបកម្មនិងឧស្សាហូបនីយកម្មដែលទូលំទូលាយ មានលក្ខណៈចម្រុះ និងប្រសិទ្ធភាពធនធាន រួមទាំង ការអភិវឌ្ឍសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និងការលើកកម្ពស់ការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាកាបូនទាប។
- ពង្រឹងប្រព័ន្ធធនាគារ និងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ សម្រាប់ការផ្តល់សេវាកម្មឲ្យបានទូលំទូលាយ ដល់តំបន់ជនបទ និងតំបន់ដាច់ស្រយាល។
- បង្កើតឲ្យមានភាពប្រកួតប្រជែង និងឲ្យមានតម្លាភាពទីផ្សារ និង ការបង្កើតការងារ។
- ជំរុញឲ្យមានការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដូចជា ផ្លូវថ្នល់ អគ្គិសនី ប្រព័ន្ធស្រោចស្រព ព័ត៌មានវិទ្យានិងបច្ចេកវិទ្យា រួមទាំងការគិតគូរអំពីការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ។
- លើកកម្ពស់វិស័យទេសចរណ៍ប្រកបដោយចីរភាព។

៣.៣ *តុល្យភាពសេដ្ឋកិច្ច៖*

- នៅពេលកម្ពុជាចាកចេញពីបណ្តាប្រទេសដែលមានការអភិវឌ្ឍតិចតួច ទៅជាប្រទេសដែលមាន *ចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់*។
- ពង្រឹងខ្លួនក្នុងការប្រកួតប្រជែងក្នុងដំណាក់កាលដែលកម្ពុជាបានធ្វើសមាហរណកម្មទៅក្នុងតំបន់និងពិភពលោក។
- បន្តរក្សានិងបន្សីុហានានុក្រមឯកសារគោលនយោបាយនានាទៅនឹងផ.យ.អ.ជ.។
- ពង្រឹងប្រព័ន្ធពាណិជ្ជកម្មបើកចំហ តាមរូបភាព ការធ្វើសេរីភាវូបនីយកម្មនិងការបង្កើត ឡើងនូវគោលនយោបាយពាណិជ្ជកម្ម ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសមាហរណកម្មថ្នាក់តំបន់និង ថ្នាក់ពិភពលោក ដោយការផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើទិដ្ឋភាពសំខាន់ៗមួយចំនួន ដូចជា កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មនិងវិនិយោគ ការអនុវត្តវិធានការសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម និង ការកែទម្រង់ច្បាប់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសមាហរណកម្មពាណិជ្ជកម្ម ជាដើម។
- ពង្រឹងភាពជាដៃគូរវាងរាជរដ្ឋាភិបាល វិស័យឯកជន ដៃគូអភិវឌ្ឍនានា សង្គមស៊ីវិល និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល។

៣.៤ *វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា៖*

ប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវគិតឲ្យបានច្បាស់លាស់ និងពង្រីកការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាឲ្យបានឆាប់ និងសមស្រប

សម្រាប់ការធ្វើសមាហរណកម្មទៅក្នុងតំបន់និងពិភពលោក ជាពិសេសក្នុងដំណាក់កាលដែលវិទ្យាសាស្ត្រនិងបច្ចេកវិទ្យាកំពុងមានការវិវត្តខ្លាំង។ ជាក់ស្តែង កម្ពុជាត្រូវរៀបចំឲ្យមានជារបៀបវារៈស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍ជាតិមួយ និងលើកកម្ពស់ជំនាញរបស់កម្មករជំនាន់ថ្មីតាមរយៈការអប់រំពួកគេឲ្យបង្កើនចំណេះដឹង និងមានជំនាញច្បាស់លាស់ តាមតម្រូវការនិងស្ថានភាពជាក់ស្តែង។

សកម្មភាពនានា ដែលបង្ហាញអំពីដំណោះស្រាយប្រកបដោយលក្ខណៈច្នៃប្រឌិតនិងនវានុវត្តន៍ទាក់ទងនឹងសេដ្ឋកិច្ចបៃតង ជាពិសេសការលើកកម្ពស់និងការអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យាបៃតង ដែលជួយលើកកម្ពស់ដល់ការកែលម្អបរិស្ថាន។

៣.៥ ការអភិវឌ្ឍមនុស្សនិងការអភិវឌ្ឍសង្គម-វប្បធម៌៖ អាទិភាពនានានឹងត្រូវធ្វើការផ្តោតលើ កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនិង វិសមភាព ការអប់រំ និង សុខភាព ដោយផ្តោតជាពិសេសលើ ស្ត្រី កុមារ និង ក្រុមជនងាយរងគ្រោះ។

ក. <u>ភាពក្រីក្រ និង វិសមភាព</u> ៖

- កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រឲ្យបានយ៉ាងតិច ១ភាគរយ ក្នុងមួយឆ្នាំ និងលើកកម្ពស់អាហារូបត្ថម្ភ។
- កាត់បន្ថយគម្លាតវិសមភាព៖ បង្កលក្ខណៈឲ្យប្រជាជនក្នុងបញ្ចភាគក្រោមបំផុតអាចមានលទ្ធ ភាពប្រើប្រាស់បានយ៉ាងតិចណាស់ ១០%នៃការប្រើប្រាស់សរុប ដោយឈរលើមូលដ្ឋាន មួយប្រកបដោយចីរភាព។
- ដោះស្រាយបញ្ហាវិសមភាពផ្សេងៗទៀត ជាលក្ខណៈ តំបន់ ភេទ អាយុ អប់រំ សុខភាព កាលានុវត្តភាព និងផ្សេងៗ។
- ពង្រឹងបណ្តាញសុវត្ថិភាពសង្គម។

ខ. <u>អប់រំ សុខាភិបាល ទឹកស្អាតនិងអនាម័យ</u> ៖

- កំណត់ចំណុចដៅផ្នែកបរិមាណដែលមានភាពប្រាកដនិយម សម្រាប់ទាំងសិស្សប្រុសទាំង ស្រីសម្រាប់កម្រិតសិក្សានីមួយៗ។
- លើកកម្ពស់គុណភាពអប់រំ។
- ពង្រឹងមូលដ្ឋានធនធានមនុស្ស និង បង្កើនសមត្ថភាពជំនាញផ្នែកបច្ចេកវិទ្យា ជាពិសេស ប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាសម្រាប់វិស័យកសិកម្ម និងឧស្សាហកម្ម។
- វិនិយោគលើវិស័យសុខាភិបាល និងអាហារូបត្ថម្ភ ដើម្បីជួយឲ្យសម្រេចបានប្រកបដោយចីរភាពនូវមូលធនមនុស្ស និង ចំណុចដៅទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងគោលដៅអភិ វឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពកម្ពុជា ២០១៦-២០៣០។
- ប្រជាជនទាំងអស់នឹងទទួលបានទឹកស្អាតប្រើប្រាស់។
- លើកកម្ពស់គោលនយោបាយជាតិប្រជាជន ដោយរាប់បញ្ចូលទាំងការធ្វើបម្លាស់ប្តូរទីលំនៅ ដើម្បីធានាបាននូវសុខភាពល្អ និងមានកម្លាំងពលំមាំមួន។
- សម្រេចបានចំណុចដៅទាំងឡាយរបស់ គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពកម្ពុជា ២០១៦-២០៣០។

គ. ការអភិវឌ្ឍសង្គម-វប្បធម៌ ៖

- កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងត្រូវធ្វើឡើងដើម្បី ថែរក្សានិងលើកកម្ពស់កេរ្តិ៍ដំណែលវប្បធម៌និងបេតិក ភ័ណ្ឌ របស់ខ្មែរ។
- កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងត្រូវធ្វើឡើង ដើម្បីជំរុញលើកកម្ពស់តួនាទីរបស់សាសនា នៅក្នុងការពង្រឹងភាព សុខុដុមក្នុងសង្គម។

៣.៦ *បរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ*៖

ប្រទេសកម្ពុជានឹងត្រូវឆ្ពោះទៅរកការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពតាមរយៈការការពារបរិស្ថាននិងការ អភិរក្ស ការស្តារឡើងវិញ និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងការគ្រប់គ្រងដីធ្លីដើម្បីរួមចំណែកដ៏សំខាន់ សម្រាប់ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍សន្សំសំចៃថាមពល ការលើកកម្ពស់អេកូទេសចរណ៍ រួមទាំងការរៀបចំ និងគំនិតផ្តួចផ្តើមផ្សេងៗទៀតដែលទាក់ទងនឹងការប្រើប្រាស់កាបូនទាបនិងធន់នឹងអាកាស ធាតុ។ ប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបង្កើននិងស្តារឡើងវិញនូវផ្ទៃដីដែលគ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើ ដែលធ្វើឲ្យកម្ពុជាក្លាយ ជា ***អ្នកបន្តទទួលបានឥណទានសុទ្ធពីពាណិជ្ជកម្មកាបូន*** ស្តារឡើងវិញនិងរក្សាធនធានទឹកសាបនិងសមុទ្រ និងការពារគុណភាពដី ទឹក និងខ្យល់។

៣.៧ បញ្ហាអន្តរវិស័យ ៖

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានកំណត់បញ្ហាមួយចំនួនជាបញ្ហាអន្តរវិស័យ គឺ យេនឌ័រ ការប្រែប្រួលអាកាស ធាតុ កំណើនបៃតង និងការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ និងគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ហើយកិច្ចខិតខំ ប្រឹងប្រែងត្រូវផ្តោតលើការបញ្ជ្រាបបញ្ហាអន្តរវិស័យទាំងនេះទៅក្នុងគ្រប់វិស័យទាំងអស់ ដូចជា វិស័យសេដ្ឋកិច្ច វិស័យសង្គមកិច្ច និង វិស័យ ផ្សេងៗទៀត។ សម្រាប់អាហារូបត្ថម្ភ និងពាណិជ្ជកម្ម ក៏ចាត់ទុកជាបញ្ហាអន្តរវិស័យ និងបញ្ហាអន្តរវិស័យផ្សេងៗទៀត អាចនឹងត្រូវកំណត់បន្ថែមទៀតនៅក្នុងដំណាក់កាលបន្ទាប់ ។

ក្រសួង ស្ថាប័នត្រូវគិតគូរពីការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការរៀបចំជាគុចូល របស់ខ្លួន ដើម្បីទទួលបានជម្រើសអភិវឌ្ឍន៍ល្អប្រសើរនៅក្នុងវិស័យនីមួយៗរបស់ខ្លួន។

សម្រាប់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺដោយផ្អែកលើគោលនយោបាយជាតិ និង ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ អភិវឌ្ឍន៍ជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍបៃតង ២០១៣-២០៣០ គឺមានសារសំខាន់ខ្លាំងណាស់ សម្រាប់ក្រសួង ស្ថាប័នទាំងអស់ ក្នុងការកំណត់ពី ***ហានិភ័យនៃបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុដែលប៉ះ ពាល់ដល់វិស័យរបស់ខ្លួន និងលើកឡើងនូវវិធានការណ៍សកម្មភាពនានា ដើម្បីកាត់បន្ថយនិងទប់ទល់ជាមួយបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ***។ សម្រាប់ការរៀបចំ ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣ នេះក្រសួងផែនការសូមស្នើដល់គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នទាំងអស់ ត្រូវពិនិត្យឲ្យបានច្បាស់លាស់ និងលើកឡើងនូវវិធានការណ៍សកម្មភាពនៅក្នុង វិស័យរបស់ខ្លួននូវចំណុច សំខាន់ៗមួយចំនួន ដូចខាងក្រោម៖

- ហានិភ័យ និងកាលានុវត្តភាពនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទាំងក្នុងរយៈពេលខ្លី និងវែង។
- សកម្មភាពនានា សម្រាប់ទប់ទល់ជាមួយបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ រួមទាំង គោលនយោបាយ បទដ្ឋាន គតិយុត្ត ឧបករណ៍សម្រាប់រៀបចំថវិកា ឧបករណ៍សម្រាប់រៀបចំផែនការ ប្រព័ន្ធតាមដាននិងការ

ប្រមូលទិន្នន័យ គម្រោងសាកល្បង និងការសិក្សាស្រាវជ្រាវ។

- ព័ត៌មាន និងតម្រូវការសមត្ថភាព សម្រាប់ទប់ទល់ជាមួយបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ។
- តម្រូវការជំនួយគាំទ្រពីក្រសួង ស្ថាប័នផ្សេងសម្រាប់ទប់ទល់ជាមួយបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ ដូចជាការរួមគ្នាធ្វើការសិក្សាវាយតម្លៃ ការត្រួតពិនិត្យរួមគ្នា ការសម្របសម្រួលរៀបចំគោលនយោបាយ និងសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
- វិធានការណ៍ចាំបាច់ សម្រាប់ទប់ទល់ និងកាត់បន្ថយ ផលប៉ះពាល់ពីបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ។
- កំណើនបៃតងផ្តោតលើកំណើនដែលមិនមានប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន។

៣.៨ ការបោសសម្អាតមីននិងសំណល់ជាតិផ្ទុះពីសង្គ្រាមៈ

ផ្ទៃដីដែលត្រូវរងផលប៉ះពាល់ដោយសារគ្រាប់មីននិងសំណល់ជាតិផ្ទុះពីសង្គ្រាមមានទំហំធំ។ ដោយផ្អែកលើលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវចំការមីន ទំហំផ្ទៃដីដែលមានគ្រាប់មីនមានទំហំធំនៅឡើយ ដែលតម្រូវឲ្យមានការគាំទ្រនិងវិធានការបន្ថែម។ ការបោសសម្អាតមីននិងសំណល់ជាតិផ្ទុះពីសង្គ្រាម គឺជាកិច្ចការមួយដែលរាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តដោះស្រាយនៅក្នុងពេលខាងមុខ។

៣.៩ ការតាមដានត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃៈ

ដើម្បីពង្រឹងប្រព័ន្ធតាមដានត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបង្កើតប្រព័ន្ធតាមដានត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃរួមមួយ ដើម្បីតាមដាននិងវាយតម្លៃការអនុវត្តផ.យ.អ.ជ.។ លើសពីនេះទៀត កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក៏ត្រូវធ្វើឡើងផងដែរ ក្នុងការកំណត់សូចនាករឲ្យបានច្រើនជាងមុនសម្រាប់ធ្វើការវាយតម្លៃពីលទ្ធផល (outcomes) ឧទាហរណ៍ដូចជា កំណើនដែលមានភាពគ្របដណ្តប់ធំទូលាយ (inclusive growth) -- ភាពប្រសើរឡើងនៃអភិបាលកិច្ច (ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងឲ្យឃើញពីការឆ្លើយតប តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព) និងក្នុងការពង្រឹងគុណភាពទិន្នន័យនិងពង្រីកប្រភពទិន្នន័យ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការវាស់វែងសូចនាករនៅក្នុងផ.យ.អ.ជ.និងគ.អ.ច.ក.។ ក្រសួង ស្ថាប័នត្រូវមានប្រព័ន្ធតាមដានត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃដែលអាចជឿទុកចិត្តបាន សម្រាប់តាមដានការសម្រេចបានរបស់វិស័យនីមួយៗ ធៀបនឹងចំណុចដៅនៅក្នុងផ.យ.អ.ជ.និងគ.អ.ច.ក.។

៤. ទិសាលភាពនិងខ្លឹមសារ របស់ ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣

ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣ គឺជាឯកសារជាតិដែលរៀបចំឡើង *មានលក្ខណៈសាមញ្ញ អាចវាស់វែង ឈានទៅសម្រេចបានគោលដៅ ចំណុចដៅ មានភាពជាក់ស្តែង និងមានពេលវេលាកំណត់ច្បាស់លាស់*។ ជាពិសេស ឯកសារនេះ គឺមានដាក់បញ្ចូលនូវផែនការ កម្មភាពនានា ដែលអាចអនុវត្តបាន និងយុទ្ធសាស្ត្រច្បាស់លាស់សម្រាប់វិស័យសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គមកិច្ច និង វិស័យពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ដើម្បីធ្វើជាផែនទីចង្អុលផ្លូវសម្រាប់ឈានទៅសម្រេចបាន នូវការអភិវឌ្ឍប្រទេស និងលើកកម្ពស់ជីភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា។ ក្រសួងផែនការ ដែលជាអ្នកដឹកនាំ ការងាររៀបចំ ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣ នេះ នឹងធ្វើការសម្របសម្រួល ពិភាក្សាជាមួយស្ថាប័ន កណ្តាលបីផ្សេងទៀត រួមមានៈ **ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងគណៈកម្មាធិការនីតិសម្បទានិងអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា** បន្ថែមទៀតបន្ទាប់ពីពិភាក្សា

ដោយផ្ទាល់ជាមួយក្រសួង ស្ថាប័ន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់។ **ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣** នេះត្រូវផ្តោតលើ៖

១. របាយការណ៍វឌ្ឍនភាពដែលសម្រេចបានមកដល់ពេលបច្ចុប្បន្ន និងបញ្ហាប្រឈមនានា ក្នុងវិស័យនីមួយៗ របស់ក្រសួង ស្ថាប័ន និងជាពិសេស ធ្វើការបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់ផង ដែរទាក់ទងទៅនឹងគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សកម្ពុជា។

២. កំណត់ពីគោលនយោបាយ យុទ្ធសាស្ត្រនានា ដែលត្រូវអនុវត្តក្នុងវិស័យ របស់ក្រសួង ស្ថាប័ន សម្រាប់ពីឆ្នាំ ២០១៩-២០២៣ ដោយផ្អែកលើឯកសារនៃ***ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ*** ដែលបានកំណត់រួចហើយ។

៣. កំណត់យកឆ្នាំ២០១៧ ជាឆ្នាំគោលនៃការរៀបចំ ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣ និងប្រើប្រាស់របាយការណ៍ពាក់កណ្តាលអាណត្តិឆ្នាំ២០១៦ នៃការអនុវត្ត ផ.យ.អ.ជ. ២០១៤-២០១៨ និងរបាយការណ៍វឌ្ឍនភាពស្តីពីការអនុវត្ត ផ.យ.អ.ជ. ២០១៤-២០១៨ ដោយពិនិត្យមើលពីវឌ្ឍនភាពផ្នែកសង្គម សេដ្ឋ កិច្ចកម្ពុជា និងការសម្រេចបាន គ.អ.ស.ក. ឆ្នាំ ២០០៣-២០១៥ និង គ.អ.ច.ក. ២០១៦-២០៣០ សម្រាប់ធ្វើជាមូលដ្ឋាន។ កំណត់យកទិន្នន័យឆ្នាំ២០១៧ ជាទិន្នន័យជាក់ស្តែង ប៉ាន់ស្មានសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៨ និង ព្យាករណ៍សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៩ ដល់ឆ្នាំ២០២៣។

៤. ប្រើប្រាស់ទិន្នន័យដែលមានប្រភពមកពីស្ថិតិជាតិ ឬទិន្នន័យរដ្ឋបាលរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន។ ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិនប្រភពទិន្នន័យទាំងពីរខាងលើមិនមានគ្រប់គ្រាន់ ចាំបាច់ពិចារណាស្វែងរកមកពីប្រភពផ្សេងៗ។

៥. កំណត់ពីបញ្ហាប្រឈម និងហានិភ័យ ដែលបណ្តាលមកពីកត្តាទាំងពីរ ដែលមានប្រភព មកពីក្នុងស្រុក និងក្រៅស្រុក ដែលជះឥទ្ធិពលដល់ការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រ និងកំណត់ពី វិធានការណ៍សម្រាប់កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់។

៦. កំណត់ពីវិធានការណ៍គោលនយោបាយកម្រិតម៉ាក្រូ អន្តរវិស័យ និងវិស័យ ព្រមទាំង អាទិភាពកម្មវិធី និងសំណើរគម្រោងថ្មីៗ ដែលសំដៅជំរុញការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រឲ្យ បានឆាប់រហ័សការសម្រេចបាន គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពកម្ពុជា ២០១៦-២០៣០ ការធានាឲ្យមានស្ថេរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងការបន្តធានាឲ្យមានកំណើនដែល ផ្អែកលើមូលដ្ឋានធំទូលំទូលាយ។

៧. កំណត់ពីការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន ក្នុងការអនុវត្តទៅតាមសកម្មភាពនិងវិស័យនានាដែលនឹងមានចែងនៅក្នុង **ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣** ដោយរួមទាំងវិស័យ ឯកជន និងភាពជាដៃគូ។

៨. កំណត់បញ្ជីសូចនាករសម្រាប់ធ្វើការតាមដានត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃវឌ្ឍនភាពតាម វិស័យរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន។

៩. ធាតុចូលសម្រាប់ការរៀបចំ **ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣** ពីគ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន ត្រូវពិនិត្យ និងផ្តល់ការឯកភាពពីរដ្ឋមន្ត្រី ឬរដ្ឋលេខាធិការដែលជាប្រធានក្រុមការងារដែល បានបង្កើតរួចមក

ហើយកាលពីការរៀបចំ **ផយអជ បច្ចុប្បន្នកម្ម ២០០៩-២០១៣** របស់ក្រសួង ស្ថាប័ននីមួយៗ មុននឹងផ្ញើជូនក្រសួងផែនការ។

១០. ធ្វើការប៉ាន់ស្មានពីតម្រូវការថវិកាសម្រាប់អនុវត្តវិស័យរបស់ខ្លួន។

៥. ស្ថាប័នទទួលខុសត្រូវ

ក. ក្រសួងផែនការ៖

ក្រសួងផែនការ គឺជាស្ថាប័នដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការដឹកនាំដំណើរការរៀបចំ **ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣** ហើយត្រូវ៖

- ផ្តល់ការណែនាំផ្នែកបច្ចេកទេសដល់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ អំពីការរៀបចំធាតុចូល និង អំពីដំណើរការរួមនៃការរៀបចំ **ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣**។
- ប្រមែប្រមូលយកធាតុចូលទាំងឡាយ ពីក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់។
- រៀបចំចងក្រង និងកែសម្រួលឯកសារនេះ ដោយផ្អែកលើធាតុចូល សំណើរ និង អនុសាសន៍ទាំងឡាយដែលទទួលបានពីអ្នកដែលមានចំណែកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ តាមដំណាក់កាលនីមួយៗនៃដំណើរការរៀបចំឯកសារនេះ ។
- ធ្វើការពិគ្រោះយោបល់ និង សម្របសម្រួលយ៉ាងជិតស្និទ្ធ និងទៀងទាត់ជាមួយនឹង ស្ថាប័នកណ្តាលបីផ្សេងទៀត (*ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ គណៈកម្មាធិការនីតិសម្បទា និងអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជានៃក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា និង ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចជាតិ*) នៅតាមដំណាក់កាលនីមួយៗនៃដំណើរការរៀបចំឯកសារនេះ។
- រាយការណ៍ជូនប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាអំពីវឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តភារៈកិច្ចនេះតាមដំណាក់កាលនីមួយៗនៃដំណើរការរៀបចំឯកសារនេះ។

ខ. ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ៖

- ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ត្រូវប្រើប្រាស់ក្រុមការងារដែលបានបង្កើតឡើងរួចមកហើយកាលពីការរៀបចំ **ផយអជ បច្ចុប្បន្នកម្ម ២០០៩-២០១៣** ដែលដឹកនាំដោយមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់មួយរូបចាប់ពីថ្នាក់រដ្ឋលេខាធិការឡើងទៅ ដើម្បីអនុវត្តភារៈកិច្ចនេះ ដោយធ្វើកិច្ចសហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយក្រសួងផែនការ។ ក្រុមការងាររបស់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ត្រូវផ្តល់មកក្រសួងផែនការនូវធាតុចូលដំបូងរបស់ខ្លួនសម្រាប់ការរៀបចំ **ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣** ដូចបាន កំណត់តាមកម្មវិធីការងារខាងក្រោម។
- ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ត្រូវផ្តល់ឲ្យបានទាន់ពេលនូវធាតុចូលទាំងឡាយដែលមានព័ត៌មានពេញលេញ និង ផ្តល់កិច្ចសហការដល់ក្រសួងផែនការ នៅក្នុងការអនុវត្តភារៈកិច្ចនេះឲ្យបានសមស្របទៅតាម កម្មវិធីការងារដែលបានគ្រោងទុក។

គ. ដៃគូអភិវឌ្ឍនិងអង្គការសង្គមស៊ីវិល

- ដៃគូអភិវឌ្ឍនិងអង្គការសង្គមស៊ីវិល ត្រូវប្រើប្រាស់យន្តការនៃក្រុមការងារបច្ចេកទេសចម្រុះសម្រាប់ការពិភាក្សា ជាមួយក្រសួងស្ថាប័នតាមវិស័យដោយផ្ទាល់ និង ផ្តល់ធាតុចូលមកក្រសួងផែនការដោយក្រសួងស្ថាប័ន។
- ដៃគូអភិវឌ្ឍនិងអង្គការសង្គមស៊ីវិលទាំងអស់ នឹងមិនត្រូវផ្តល់ធាតុចូលនិងមតិយោបល់ផ្ទាល់មកក្រសួងផែនការឡើយ។

៦. កម្មវិធីការងារ

ពេលវេលា	កម្មវិធីការងារ
១សភា ២០១៨	– ក្រសួងផែនការរៀបចំសេចក្តីណែនាំសម្រាប់ការរៀបចំ **ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣** ដោយផ្អែកលើការសម្រេចរបស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា**។ – ក្រសួងផែនការរៀបចំកិច្ចប្រជុំអន្តរក្រសួងដើម្បីណែនាំពីគោលការណ៍រៀបចំធាតុចូលសម្រាប់រៀបចំ **ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣**
១សភា - ២៩ មិថុនា ២០១៨	– ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ផ្តល់ធាតុចូលមកក្រសួងផែនការ មិនឱ្យហួសពីកាលបរិច្ឆេទ នេះ។
០២ កក្កដា- សីហា ២០១៨	– ក្រសួងផែនការជួបជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីរកធាតុចូលបន្ថែមទៀត និងដើម្បីធ្វើការបញ្ជាក់លើបញ្ហាមួយចំនួនទាក់ទងនឹងធាតុចូល ដែលបានទទួល។ – ក្រសួងផែនការរាយការណ៍ជូនប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលពីវឌ្ឍនភាពនៃការប្រមូលធាតុចូលសម្រាប់ការរៀបចំ **ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣**។ – ក្រសួងផែនការសម្របសម្រួលឱ្យមានកិច្ចប្រជុំរវាងស្ថាប័នកណ្តាលទាំងបួន(*ក្រសួងផែនការ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ គណៈកម្មាធិការនីតិសម្បទានិងអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា និង ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចជាតិ*) ដើម្បីពិភាក្សានិងផ្តល់ការណែនាំលើការរៀបចំសេចក្តីព្រាងទីមួយ ។ – ក្រសួងផែនការចាប់ផ្តើមដំណើរការរៀបចំសេចក្តីព្រាងទីមួយ ។
២៨ កញ្ញា ២០១៨	– ក្រសួងផែនការសម្របសម្រួលឱ្យមានកិច្ចប្រជុំរវាងស្ថាប័នកណ្តាលទាំងបួន *(ក្រសួង ផែនការ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ គណៈកម្មាធិការនីតិសម្បទានិងអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា និង ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចជាតិ)* ដើម្បីពិភាក្សានិងផ្តល់យោបល់លើសេចក្តីព្រាងទីមួយ។
២៦ តុលា ២០១៨	– ក្រសួងផែនការផ្ញើសេចក្តីព្រាងទីមួយទៅជូន ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងអ្នកមានចំណែកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត រួមទាំងដៃគូអភិវឌ្ឍ ដើម្បីសុំការផ្តល់អនុ

		សាសន៍។
១៦ វិច្ឆិកា ២០១៨	–	ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងអ្នកមានចំណែកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត រួមទាំងដៃគូអភិវឌ្ឍផ្តល់អនុសាសន៍ ទាំងឡាយមកក្រសួងផែនការ មិនឱ្យហួសពីកាលបរិច្ឆេទនេះ។
២៦-៣០ វិច្ឆិកា ២០១៨	– –	ក្រសួងផែនការរៀបចំកិច្ចប្រជុំអន្តរក្រសួងចំនួនពីរដង (កម្រិតបច្ចេកទេស និង កម្រិតនយោបាយ) ដើម្បីពិភាក្សាលើសេចក្តីព្រាងកែសម្រួល។ ក្រសួងផែនការរាយការណ៍ជូនប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលអំពីវឌ្ឍនភាពក្នុងការរៀបចំ **ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣** ដែលមានរហូតមកដល់ពេលនេះ។
២១ ធ្នូ ២០១៨	– –	កិច្ចប្រជុំរវាងស្ថាប័នកណ្តាលទាំងបួន ***(ក្រសួងផែនការ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ គណៈកម្មាធិការនីតិសម្បទានិងអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា និង ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចជាតិ)*** ដើម្បីពិភាក្សានិងផ្តល់យោបល់លើសេចក្តីព្រាងចុងក្រោយមុននឹងផ្ញើជូនទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី។ ក្រសួងផែនការ ផ្ញើសេចក្តីព្រាងកែសម្រួលចុងក្រោយជូនគណៈរដ្ឋមន្ត្រីដើម្បីពិនិត្យពិភាក្សា។
២៨ ធ្នូ ២០១៨- មករា ២០១៩	–	កិច្ចប្រជុំពេញអង្គនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី នឹងផ្តល់ការអនុម័តលើសេចក្តីព្រាង **ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣** ហើយសេចក្តីព្រាងដែលបានទទួលការអនុម័តរួចហើយនឹងត្រូវផ្ញើ ទៅជូនរដ្ឋសភានិងព្រឹទ្ធសភា ដើម្បីសុំការឯកភាព និង **ថ្វាយព្រះមហាក្សត្រ ដើម្បីឡាយព្រះហស្ថលេខាលើព្រះរាជក្រម** សម្រាប់ការប្រកាសឱ្យប្រើផែនការនេះជាច្បាប់។
មករា ២០១៩	–	បោះពុម្ព **ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣** បន្ទាប់ពីទទួលការអនុម័តដាក់ឱ្យប្រើជាច្បាប់ ដោយ**ព្រះមហាក្សត្រ** រួចហើយ។
កុម្ភៈ ២០១៩	–	ឯកសារបោះពុម្ពរួច និងពិធីប្រកាសផ្សព្វផ្សាយដាក់ឱ្យអនុវត្ត **ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣** នៅថ្នាក់ជាតិ។
មីនា-មេសា ២០១៩	–	ផ្សព្វផ្សាយដាក់ឱ្យអនុវត្ត **ផ.យ.អ.ជ. ២០១៩-២០២៣** នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។